herpy

PILEGIFTFRØER

Samaná Poison Frog

Andinobates daleswansoni

Andinobates daleswansoni er en lille, dagaktiv pilegiftfrø på 18-20 mm med knaldrødt hoved og forkrop og brun bagkrop. Den findes kun i tågeskoven på Cordillera Central i Caldas i Colombia. Arten er truet og holdes næppe, så pasningen bygger på levestedets kølige, våde bjergklima.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Ranitomeya daleswansoni* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**18-20 mm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Bjergskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**18-22 °C**
Temperatur, nat	**14-17 °C**
Luftfugtighed	**85-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Æg pr. lægning	**1-2**
Klækning	**16-24 dage**
Larvetid	**108-152 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Truet (EN)**

Hele slægten Andinobates står på CITES liste II, så handel over grænser kræver CITES-tilladelser, og dyrene skal kunne dokumenteres som opdrættede. Arten er vurderet som truet (EN) i naturen.

Om arten

Andinobates daleswansoni er en lille pilegiftfrø. Hannerne måler omkring 18 mm og hunnerne 19-20 mm fra snude til kloak. Hoved og forkrop er skarpt røde, resten af kroppen er brun med mørkere og lysere tegninger, og nogle dyr har gulorange pletter bagtil og på baglemmerne. Øjnene er store med sort iris, og tæerne har små hæfteskiver, mindst på bagfødderne. Den første og anden tå er delvist sammenvoksede, så foden ser ud til kun at have fire tæer. Det er meget usædvanligt hos frøer, og blandt pilegiftfrøerne deler arten træket med *Andinobates dorisswansonae*, der er sort eller mørkebrun med røde, orange eller gule pletter. *Andinobates opisthomelas*, der lever sammen med arten i den nedre del af dens højdeudbredelse, er rødorange uden pletter.

Arten blev beskrevet i 2006 og har tidligere stået som *Ranitomeya daleswansoni*. Artsnavnet hædrer Dale Swanson, der arbejdede for at bevare naturen i Andesbjergene. Levetiden i fangenskab er ikke dokumenteret; tallet i boksen er lånt fra beslægtede, små pilegiftfrøer.

Hudgift: pilegiftfrøer danner ikke selv deres gift, men optager alkaloider fra små leddyr i føden, og opdrættede dyr uden giftholdige foderdyr er uden gift. Giftens styrke hos *A. daleswansoni* er ikke dokumenteret. Frøerne bør ikke håndteres, og hænderne vaskes efter arbejde i terrariet.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Udbredelse og levested

Andinobates daleswansoni findes kun i Colombia, på Cordillera Central i departementet Caldas, i området omkring Selva de Florencia Nationalpark. Udbredelsen er meget lille, og de fleste kendte dyr lever i nationalparken, som er det eneste beskyttede område, hvor arten forekommer.

Arten er vurderet som truet (EN) på IUCN's rødliste, fordi skoven ryddes til landbrug og kvæggræsning.

> **Oprindelig udbredelse:** Colombia.

LEVESTED

Andinobates daleswansoni lever i de fugtigste dele af underskoven i urørt og sekundær tågeskov, 1.800-2.500 m over havet. Den kan også klare sig i delvist hugget skov, når der er urørt skov i nærheden. Frøerne holder sig i løvlaget og har brug for huller og andre skjul på skovbunden. Hunnen lægger æggene i løvlaget, og haletudserne lever i vand i bromeliernes bladkar. Haletudser ses året rundt, så arten yngler formentlig hele året.

Ved omkring 1.800 m lever arten sammen med *Andinobates opisthomelas*. Temperaturen er ikke målt i artens levested, men tågeskov i denne højde er kølig og våd hele året.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Andinobates daleswansoni*, og arten holdes næppe i fangenskab. Pasningen bygger på levestedet: kølig, våd tågeskov med tykt løvlag, mange skjul og bromelier. *Andinobates opisthomelas* lever i samme område. Den nærmeste art med erfaringer fra fangenskab er *Andinobates bombetes*, der også lever i kølig bjergskov i Colombia; tallene for avl og opdræt er lånt derfra.

Et terrarie på 45 × 45 × 45 cm er nok til et par. Brug et drænlag af lecakugler, et skillelag af net og en bund af kokosfibre, skovjord og sphagnum. Læg et tykt løvlag ovenpå, og lav skjul med korkrør og barkstykker. Plant mos, bregner og tillandsier, og sæt mindst én bromelie med vand i bladkarrene til haletudserne. En lav skål med fugtig skovjord er et godt sted til æggene. Luften skal bevæge sig svagt gennem en ventilationsstrimmel, så den ikke står stille.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Temperaturen er ikke målt i artens levested. 18-22 °C om dagen og 14-17 °C om natten passer til tågeskov i 1.800-2.500 m højde. Arten tåler varme dårligt, og længere tid over 25 °C belaster dyrene. Der skal ikke være nogen varmeplet. I en dansk sommer skal terrariet stå i et køligt rum eller have køling. Vinterhvile er ikke dokumenteret og ikke nødvendig.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal være 85-100 %. Sprøjt løv og planter grundigt en eller to gange om dagen med regnvand eller osmosevand, eller brug et tågeanlæg på timer. Bunden skal være fugtig, men ikke stående våd. Små frøer udtørrer hurtigt i tør luft, så tjek luftfugtigheden med et hygrometer nær bunden.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Arten skal ikke have en vanddel. Dyrene får fugt fra løv, planter og sprøjtning. Haletudserne vokser op i vand i bromeliernes bladkar. Brug regnvand eller osmosevand uden tilsætninger, og brug aldrig sæbe eller rengøringsmidler i terrariet, fordi padder optager stoffer gennem huden.

LYS OG UVB

Giv 10-12 timers lys om dagen fra LED, så planterne trives. Tågeskovens underskov er skygget, så lyset skal ikke være stærkt, og dyrene skal kunne søge skygge. Der er ikke dokumenteret behov for UVB; en svag UVB-pære (Ferguson-zone 1) er valgfri.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Andinobates daleswansoni måler kun 18-20 mm og æder små leddyr som springhaler og små bananfluer. Giv foder hver anden dag, drys foderdyrene med kalk de fleste gange og med vitaminer med D3 1 gang om ugen. Hold selv kulturer af springhaler og bananfluer, så der altid er foder. Hvad arten æder i naturen, er ikke dokumenteret; pilegiftfrøer tager især myrer og mider.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er dagaktiv og lever på jorden i løvlaget, hvor den bruger huller og skjul. Territorieadfærd og kald er ikke dokumenteret. Et par kan holdes sammen i et terrarie på 45 × 45 × 45 cm. Frøerne bør ikke håndteres, fordi huden er sart. Ved rengøring flyttes dyret i et glas med fugtigt mos.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne (19-20 mm) er lidt større end hannerne (omkring 18 mm). Alder ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Et sikkert par fås bedst ved at opdrætte en lille gruppe unge dyr, indtil parrene danner sig.

PARRING

Parringen er ikke dokumenteret. Arten yngler formentlig hele året i naturen, så der er ingen fast sæson eller hvileperiode. Hos *Andinobates bombetes* lokker hannen hunnen hen til æglægningsstedet, og en gruppe med lidt flere hunner end hanner giver flest æg. Et par kan holdes sammen og have ro i et tæt beplantet terrarie.

ÆG OG HALETUDSER

Hunnen lægger æggene i løvlaget, og haletudserne lever i vand i bromeliernes bladkar. Hvilken forælder der bærer haletudserne, og hvor mange æg hunnen lægger, er ikke dokumenteret. Hos *Andinobates bombetes* lægger hunnen 1-2 æg ad gangen, helst på fugtig skovjord, og hannen bærer haletudserne; de tal er brugt i boksen.

Haletudserne kan vokse op i bromelierne eller opfostres hver for sig i små bægre med rent vand. De fodres med fiskeflager i små mængder, så vandet ikke bliver grumset.

METAMORFOSE

Klæktid og larvetid er ikke dokumenteret for *Andinobates daleswansoni*. Hos *Andinobates bombetes* klækker æggene efter 16-24 dage, og larvetiden er omkring 110 dage med fiskeflager som foder og op til 150 dage eller mere ved anden føde. Når forbenene kommer, sænkes vandet til højst haletudsens højde, så den lille frø let kommer op på land.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger måler omkring 12 mm (tallet er lånt fra *Andinobates bombetes*). Hold dem i en lille, fugtig boks med køkkenrulle eller løv, et stykke bark og en plante, sprøjt to gange om dagen, og sørg for god luftudskiftning. De første par uger æder de springhaler; derefter kan de få de mindste bananfluer. Drys foderet med kalk. Først efter flere måneder kan de flyttes til et større terrarie.

Sundhed og typiske fejl

Der findes ingen artsspecifik viden om sygdomme. De typiske fejl hos små pilegiftfrøer fra kølige bjergskove er disse:

- For høj temperatur: dyrene sidder passivt, æder dårligt og bliver modtagelige for hudsygdomme. Køl terrariet ned.
- For tør luft: huden bliver mat, og frøen taber sig. Sprøjt oftere, og tjek bunden.

- Stillestående luft og for vådt løv: mug og hudinfektioner. Sørg for svag ventilation.
- Tynde dyr, der holder op med at æde, eller dyr med hudforandringer: kontakt en dyrlæge med forstand på padder.

Arten er truet og findes kun i et lille område, så dyr må aldrig tages fra naturen.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.